

European Trade Union Confederation (ETUC)
Confédération européenne des syndicats (CES)

Překlad!

Odborové memorandum

českému předsednictví

Evropské unie

leden - červen 2009

**Evropská odborová konfederace
(EOK)**

John Monks, General Secretary
Boulevard du Roi Albert II, 5 • B – 1210 Bruxelles • Tel: +32 2 224 04 11
Fax: +32 2 224 04 54 / 55 • e-mail: etuc@etuc.org • www.etuc.org

Obsah

1. ÚVOD	3
2. DOPAD FINANČNÍ KRIZE.....	4
3. HLAVNÍ OBLASTI AKCÍ PRO ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ	5
4. SOCIÁLNÍ EVROPA	5
5. KLIMATICKÉ ZMĚNY A ENERGETIKA	8
6. SOCIÁLNÍ DIMENZE VNITŘNÍHO TRHU	9
7. OBCHODNÍ A VNĚJŠÍ VZTAHY	11

1. ÚVOD

České předsednictví bude řídit Evropskou unii ve chvíli velké nejistoty. Světové hospodářství prochází krizí dosud nevídaných rozměrů, kdy se nezaměstnanost pravděpodobně významně zvýší, dochází k četným bankrotům v soukromém sektoru a hospodářská činnost v mnoha zemích buď stagnuje, nebo je v poklesu. Evropský rozměr krize uvádí do popředí klíčové otázky jako je plán obnovy evropského hospodářství, přísnější regulace bankovního a finančního sektoru, evropská průmyslová politika, politika ohledně změn klimatu a energetiky v kontextu udržitelného rozvoje. Nezbytný je "Nový zelený úděl", jak jej navrhuje Barack Obama, ale rovněž "Nový sociální úděl", jehož cílem by bylo vybudovat na troskách svého předchůdce nový systém, který by méně odcizoval, méně rozdělával, byl by spravedlivější, a méně se podobal loterii, kde vítěz bere vše. Tento Nový sociální úděl musí být skutečně evropský a zahrnující všechny. Je třeba posílit akce na podporu poptávky podniknuté na úrovni EU a národních úrovních. Do Nového sociálního údělu je třeba zapojit pracovníky a odbory posílením kolektivního vyjednávání, abychom se vyhnuli novému kolu politiky typu "ožebrač svého souseda".

Předsednictví EU musí pracovat ve zvláštním institucionálním kontextu - vzhledem k nadcházejícímu konci mandátu Evropské komise a Evropského parlamentu, s volbami do EP, které jsou plánovány na dny mezi 4. a 7. červnem 2009, s pokračujícím ratifikačním procesem Lisabonské smlouvy a s irskými návrhy na překonání negativního výsledku referenda. Česká vláda bude 26. členským státem, který bude ratifikovat Lisabonskou smlouvu, která by měla nabýt účinnosti do konce roku 2009. Legislativní činnost EU se zpomalí a proces jmenování budoucí Evropské komise začne bezprostředně po volbách.

Hlavním mottem českého předsednictví je "Evropa bez bariér", s klíčovými tématy, kterými je konkurenceschopnost, čtyři svobody a liberální obchodní politika, převedenými do tří prioritních cílů, tří "E" - Ekonomika, Energetika a Evropská unie ve světě: "Konkurenceschopná Evropa (Ekonomika), řešení energetiky a klimatických změn (Energetika) a Evropa otevřená a bezpečná (Evropská unie ve světě)". Mezi důležitými vyjmenovanými tématy je i "udržitelná energetika, "přezkoumání rozpočtu". Program zatím neobsahuje sociální priority a jakoby se zdálo, že neexistuje žádná potřeba přizpůsobit program novým výzvám po krachu finančních trhů. S takovým přístupem EOK důrazně nesouhlasí.

Kromě toho, české předsednictví bude muset také řešit několik "zbytků" po francouzském předsednictví, včetně směrnice o pracovní době, evropské soukromé společnosti a zdravotnických služeb.

Období do voleb do Evropského parlamentu bude příležitostí vést lobbying pro silnější evropský projekt, více sociálně orientovaný a lépe sloužící občanům a pracovníkům. Přes rostoucí význam a přibývající odpovědnosti EP jako klíčového hráče statistiky naznačují, že účast voličů při každých evropských volbách klesá, z 63 % v roce 1979 na pouhých 46 % v roce 2004. To ukazuje, že záměr přivést občany a pracovníky blíže k evropským klíčovými aktérům se nenaplnil. Možné jsou různé scénáře: stagnace, kdy většinu v EP bude mít liberálně pravé křídlo, nebo pokles účasti ve volbách s posílením stran extrémní pravice a extrémní levice. Mnozí evropští občané si však prostě neuvědomují, co je v sázce. To, že v EP nedochází ke konfrontačnějším debatám, odráží nedostatek skutečného politického výběru a podkopává viditelnost a důvěryhodnost Evropského parlamentu jako klíčového hráče. Soustředění se na institucionální otázky, jako např. zda Lisabonská smlouva vstoupí v platnost před volbami nebo po nich, či zda volby proběhnou na základě pravidel podle Smlouvy z Nice, není mimo Brusel předmětem větších obav či vážného politického zájmu. Ústředním problémem je "zpoždění" mezi rozhodnutími učiněnými na začátku v Bruselu a ve Štrasburku, a mnohem pozdější diskusí v národním prostředí a národních parlamentech. Evropské politické strany zatím nevedou evropské kampaně, i když se snaží jednotlivé národní kampaně částečně koordinovat.

Také europeizace trhu práce vyžaduje přiměřeně evropskou reakci. Existuje široce rozšířený pocit, že Evropa se nedaří působit jako ochránce, ať před negativními účinky globalizace, či před finanční krizí. Když byla Evropa konfrontována s finančním krachem, přišla s mezivládní reakcí a do čela se postavilo francouzské předsednictví Rady. To vedlo mnohé evropské občany k pochybnostem ohledně přidané hodnoty EU. Evropská komise působila dojmem přepracovanosti a nikoli na výši nových úkolů, takže členské státy zažily "comeback". Evropský parlament většinou mlčel. Nový plán obnovy je skromným krokem správným směrem, ale jeho finanční stimul se nemusí ukázat jako dostatečný a stále je třeba skutečné evropské průmyslové politiky.

Při potřebě vyřešit institucionální blokádu a dát jasnou odpověď na negativní důsledky různých rozhodnutí EU pro práva pracovníků EOK navrhla a) aby byl k Lisabonské smlouvě připojen *protokol o sociálním pokroku*, s cílem uplatnit nadřazenost základních práv nad pravidly jednotného trhu; a b) zahájit změnu *směrnice o vysílání pracovníků*. Na oba požadavky stále chybí jasná odpověď od Evropské komise i předsednictví EU. Přicházejí jen vágní a vyhýbavá ujištění. EOK očekává, že české předsednictví prosadí jasnou diskusi a podnikne pozitivní akce k těmto návrhům.

2. DOPAD FINANČNÍ KRIZE

Hospodářské a sociální důsledky

Hospodářství již svírá recese. Navíc, s potřebou v příštích několika letech plynule snižovat nadměrné dluhy v rizikových úvěrech bank a domácností stojíme před vyhlídkou na dlouhou hospodářskou depresi. Pracovníci budou postiženi velmi těžce a dojde k masivní restrukturalizaci pracovních míst. Po více než deseti letech mzdové umírněnosti se mzdy dostanou pod ještě větší tlak.

Avšak čas krize je také časem možností. Náhlé zhroucení "kasinového kapitalismu" nám nabízí příležitosti zastavit zakládání růstu a pracovních míst na spekulaci a bublině cen aktiv; vytvořit finanční sektor, který bude sloužit pracovním místům a produktivním investicím a nikoli opačně; znovu zavést spravedlnost do přerozdělování tím, že budeme mít spravedlivé daňové systémy, silné systémy kolektivního vyjednávání a silné veřejné služby; vytvořit skutečné a hmatatelné konkurenční výhody investicemi do "zelenání evropského hospodářství", a posílit a rozšířit systémy podpor v nezaměstnanosti tak, aby dávaly jistotu pracovníkům na trhu práce, který nyní prochází silnými turbulencemi.

EOK vyzývá české předsednictví, aby dalo prioritu řešení finanční krize prostřednictvím akce na úrovni EU a evropské spolupráce a solidarity. To znamená zejména následující:

- Zajistit skutečnou implementaci národních stimulačních plánů ve výši 1,2 % HDP EU členskými státy. Je třeba otevřeně odsoudit chování zemí, které by se snažily jako černí pasažéři "vyexportovat" se z krize na zádech ostatních.
- Řešit neexistenci evropského rámce pro národní stimulační plány přeměnou plánu obnovy Evropské komise na skutečně evropský plán. Evropská unie potřebuje posílit stranu poptávky akcemi z úrovně EU, zajistit finance stimulaci národních ekonomik a poskytnout pracovníkům "nový mzdový úděl" posílením kolektivního vyjednávání, abychom se vyhnuli novému kolu politik typu "ožebrač svého souseda".
- Dosáhnout pokroku v jasné politické agendě ohledně nové regulace finančních trhů, aby se zajistilo, že se podobná krize nebude opakovat (Evropská agentura pro rating úvěrů, reforma a kontrola systémů výplat prémie, viditelná veřejná ruka řídicí úvěry a likviditu, skoncování s daňovými ráji a zařazení zahraničních a mimobilančních aktivit zpět do standardů pro bankovní podávání zpráv).
- Uspořádat tripartitní sociální summit k projednání těchto záležitostí, jakož i role a příspěvku evropských sociálních partnerů, zejména s ohledem na schůzku G-20 k mezinárodním financím, která by se měla konat v dubnu v Londýně.

- Naplánovat během předsednictví druhé, doplňkové zasedání tvůrců politik k diskusi o makroekonomickém dialogu.

3. HLAVNÍ OBLASTI AKCÍ PRO ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ

Priority předsednictví - je vidět sociální rozměr?

Hospodářská krize, kterou nyní svět zažívá, přidává sociální politice ještě větší význam. Na sociální balíček předložený Evropskou komisí v červenci 2008 je třeba pohlížet na pozadí mizejících pracovních míst a pracovníků a občanů zažívajících větší nejistotu. EOK proto naléhavě žádá české předsednictví, aby udělalo, co může, pro prosazení sociální legislativy potřebné pro vytvoření větší jistoty mezi pracovníky a také k tomu, aby položilo větší důraz na sociální část Strategie pro růst a pracovní místa. Naléhavě je třeba akce pro vyvážení pravidel vnitřního trhu a základních práv, nápravu právních mezer ve směrnici o vysílání pracovníků, a je třeba hrát pozitivní roli ve vyjednávání o směrnici o pracovní době.

4. SOCIÁLNÍ EVROPA

Dále následují některé návrhy, u nichž by si EOK přála, aby se jich české předsednictví Evropské unii ujalo a rozpracovalo je.

Protokol o sociálním pokroku

EOK vyzývá k vytvoření **Protokolu o sociálním pokroku**, který by byl připojen ke Smlouvě jak nejdříve to bude možné. Tento protokol by měl vyjasnit, že podle evropských Smluv není vnitřní trh cílem o sobě, ale má přispívat ke zlepšování životních a pracovních podmínek pracovníků a občanů a že pojem sociálního pokroku je vůdčím principem, který by měl řídit všechny akce a politiky EU. Základní sociální práva proto nelze nikdy považovat za hierarchicky níže postavená než ekonomické svobody. Ve skutečnosti je tomu naopak.

EOK si také přeje zařazení Montiho doložky do veškeré legislativy k jednotnému trhu, aby bylo zajištěno, že implementace čtyř základních svobod jednotného trhu nebude na překážku právům kolektivního vyjednávání a právu na stávkou, jak jsou definována národními zákony.

SOCIÁLNÍ AGENDA

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci

Až bude revidován Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci jako jeden z nástrojů pomáhajících překonat současnou hospodářskou krizi, měl by být zvětšen a přeměněn ve fond pro pomoc všem pracovníkům ohroženým ztrátou pracovního místa, bez ohledu na to, zda toto ohrožení pochází z globalizace, či z probíhající hospodářské krize. Mělo by být k dispozici více zdrojů, kritéria ohledně počtu nadbytečných pracovníků (1000) by měla být revidována směrem dolů, a strukturálně zajištěno by mělo být zapojení sociálních partnerů.

Přechodná opatření pro volný pohyb pracovníků

Právo na práci v jiné zemi je jednou ze čtyř základních svobod v EU. Po pozitivním signálu od Evropské komise založeném na její zprávě prokazující, že volný pohyb pracovníků je dobrý pro evropské hospodářství, by členské státy měly rozhodnout, pokud tak již neučinily, o úplném otevření svých hranic pro pracovníky z nových členských států.

Nadnárodní kolektivní vyjednávání

Má-li být internacionalizace podniků a globalizace spravována řádně, je jasné, že se nadnárodní úroveň vyjednávání stane důležitou pro předvídaní a řešení problémů spojených s restrukturalizací a delokalizací podniků. EOK uvítala dokument Evropské komise předložený 2. července 2008 cenným, ale shledala jej stále v mnoha oblastech nedostatečným. EOK se bude podílet na společných akcích sociálních partnerů, ale současně považuje za zásadní, aby evropské instituce prosazovaly rozvoj nadnárodního

kolektivního vyjednávání a aby české předsednictví položilo důraz na přípravu půdy pro širší evropské iniciativy v této oblasti.

Aktivní začleňování

EOK vítá iniciativu Evropské komise zařazující aktivní začleňování do Obnovené sociální agendy, avšak má pochybnosti o účinnosti a vhodnosti zvoleného nástroje, tj. doporučení, s ohledem na úkoly, které jsou v oblasti začleňování, a na prostředky, které jsou k dispozici.

Proto EOK v klíčové první etapě podporuje návrh na posílení otevřené metody koordinace (OMK), která by měla stavět na zásadách a kritériích uvedených v doporučení 92/442/EHS z 27. července 1992 a umožnit jejich uplatnění. EOK také podporuje, aby se prováděla pravidelná hodnocení založená na společných ukazatelích, (jež je třeba definovat), které umožní srovnání různých přijatých opatření a přesnější hodnocení iniciativ existujících v jednotlivých členských státech. Po vyhodnocení účinnosti opatření, která byla přijata k dosažení cílů stanovených na národní úrovni, by měla následovat konkrétní doporučení pro každý členský stát v závislosti na tom, jakého pokroku dosáhl (či nedosáhl).

EOK vyzývá české předsednictví, aby využilo příležitosti, kterou poskytl kulatý stůl o chudobě konaný v říjnu 2008, a navázalo na závěry práce Výboru pro sociální ochranu k posílení závazků členských států k vymýcení chudoby v EU.

EOK zahájila jednání se zaměstnavateli v rámci evropského sociálního dialogu s cílem prosadit inkluzivnější evropský trh práce.

Vysílání pracovníků

EOK opakovaně vyjádřila silné obavy z negativních důsledků nedávných rozhodnutí Soudního dvora Evropských společenství pro životní a pracovní podmínky pracovníků v Evropě. Zejména rozsudky v případech Laval, Rüffert a Komise vs. Lucembursko vyvolaly velké otázky o tom, jak bude členským státům a odborům v Evropě umožněno zavádět a hájit standardy práce v éře globalizace. Klíčové je naléhavé posouzení revize směrnice o vysílání pracovníků s cílem zajištění rovného zacházení s migrujícími a místními pracovníky. Evropský parlament se těmito otázkami zabýval ve zprávě schválené velkou většinou 22. října 2008 (viz zprávu "Výzvy kolektivním smlouvám v EU"). Rovněž fórum Evropské komise "Práva pracovníků a ekonomické svobody", které se konalo 9. října 2008, zvažovalo potřebu této revize.

EOK naléhavě žádá české předsednictví, aby prosazovalo důkladnou diskusi v Radě o revizi směrnice o vysílání pracovníků. Směrnicí schválil Evropský parlament a Rada EU širokým konsensem, ale rozsudky Soudního dvora napadají původní záměr evropského zákonodávce. Nyní je tedy třeba přistoupit k nové demokratické diskusi.

Subdodavatelství

EOK naléhá na instituce EU, aby učinily nezbytné kroky pro vyjasnění práv a povinností stran zapojených v subdodavatelských řetězcích, aby se vyloučilo zbavování pracovníků možnosti efektivně využívat svých práv - zejména v případě přeshraničních subdodávek. EOK proto opakuje svou výzvu k přijetí evropského nástroje regulujícího společnou a vlastní odpovědnost hlavních dodavatelů a prostředníků, alespoň pokud jde o placení daní, příspěvků do sociálního zabezpečení a mezd.

LEGISLATIVNÍ NÁVRHY OČEKÁVJÍCÍ VYŘÍZENÍ

Směrnice o pracovní době

Po nedávném hlasování v Evropském parlamentě ve druhém čtení o revizi směrnice o pracovní době, v němž byly jako nepřijatelné odmítnuty všechny klíčové otázky dohody, k níž dospěla Rada EU v červnu 2008, je míč nyní na straně Rady, která bude brzy muset rozhodnout, zda je připravena vstoupit do smířčích jednání s Evropskou komisí a Evropským parlamentem. Podle názoru EOK by revize směrnice o pracovní době měla přinejmenším

zajistit, že individuální opt-out nezůstane navždy a že budou vypracována rovnovážná řešení pro zacházení s pracovní pohotovostí na pracovišti při respektování rozhodnutí Soudního dvora Evropských společenství. Také by nemělo být možné počítat pracovní dobu v celoročním poměru bez řádných záruk ohledně zdraví a bezpečnosti pracovníků a jejich práv na informace a projednání. Směrnice o pracovní době je důležitým základním kamenem sociální Evropy, který by se neměl stát nástrojem systémové soutěže mezi členskými státy na úkor bezpečnosti a zdraví pracovníků.

České předsednictví EU bude mít klíčovou roli jako smířčí zprostředkující mezi různými stanovisky, která jsou nyní vzájemně velmi vzdálená. EOK proto vyzývá českou vládu, aby sehrála silnou a pozitivní roli ve smířčím procesu.

Směrnice o přenositelnosti práv v oblasti důchodů

Za francouzského předsednictví nedošlo k žádné iniciativě v této oblasti. V průběhu legislativního procesu se z návrhu směrnice stal návrh "na zlepšení mobility pracovníků" – a tak fakticky došlo k vyloučení možnosti přenositelnosti práv, (bez ohledu na to, že jejich neexistence byla považována za jednu z překážek mobility).

Je však třeba, aby se předsednictví této otázky znovu chopilo a bylo tak možné dosáhnout výrazného zlepšení ve třech bodech:

- zkrácení minimálního rozhodného období pro nabytí práv (t.j. aby toto období trvalo maximálně dva roky);
- snížení rozhodného věku pro členství (do 21 let);
- umožnění sociálním partnerům, aby se zapojili do monitorování zaměstnaneckých důchodových systémů (bez ohledu na to, jaký orgán je řídí).

Tyto změny jsou zásadní pro dosažení cíle návrhu směrnice, a sice pro zlepšení mobility pracovníků.

Sladování pracovního, soukromého a rodinného života

Sociální partneři zahájili vyjednávání o sladování pracovního, soukromého a rodinného života, která se soustřeďují zejména na revizi jejich dohody o rodičovské dovolené s cílem posílit její ustanovení. Tato otázka má také velkou důležitost v kontextu demografických výzev, před nimiž stojí EU. V závislosti na časovém harmonogramu sociálních partnerů může české předsednictví hrát důležitou a podpůrnou roli v závěrečných fázích těchto vyjednávání vedoucích k transpozici dohody v revidovanou směrnici.

Jako součást balíčku ke sladování předloženého v říjnu 2008 Evropská komise navrhla revidovat směrnici o těhotných pracovnicích s cílem zlepšit její ustanovení ohledně délky dovolené a dávek v jejím průběhu. České předsednictví by mělo podpořit legislativní proces. V dalších oblastech, jako je poskytování péče o děti a staré lidi, se Evropská komise a sociální partneři shodují na tom, že je třeba více akcí na úrovni EU a národní úrovni, které by měla podpořit Rada EU.

Nediskriminace mimo pracoviště

Evropská komise předložila v červenci 2008 návrh směrnice k předcházení a boji proti diskriminaci mimo pracoviště pokrývající diskriminaci na základě věku, sexuální orientace a náboženského vyznání. Podle názoru EOK je to jasným příkladem "lepší právní úpravy", která vyloučí, aby se různé oblasti diskriminace řídily rozdílnými pravidly, což může zapříčiňovat právní a praktické nesrovnalosti nebo způsobovat problémy v situacích vícenásobné diskriminace. Obecná směrnice pokrývající všechny důvody uvedené v článku 13 Smlouvy by členskými státy EU a jejich občanům vyslala silný signál, že vymýcení diskriminace je zásadním předpokladem pro budování moderní, soudržné společnosti. Se stárnutím našeho obyvatelstva, narůstající etnickou a náboženskou různorodostí našich společností a se zvyšující se netolerancí k lidem s jinou sexuální orientací musí být hlavním cílem vytvořit silný a soudržný zákon chránící všechny naše občany před diskriminací po celé Evropské unii. Protože směrnice tohoto druhu vyžaduje jednomyslnou podporu v Radě,

české předsednictví by mělo učinit vše, co může, aby přesvědčilo ostatní členské státy v Radě, že tuto iniciativu je třeba podpořit.

Migrace

EOK je pro komplexní politiku na úrovni EU k migraci, integraci a rozvoji nabízející legální cesty pro migraci a současně přísně aplikující a vymáhající standardy práce a zaručující rovné zacházení s místními pracovníky. V souladu s tím EOK varuje před přístupem řešícím věci postupně, který by mohl vést k dvourychlostní migrační politice s méně, či žádnými právy pro nízko kvalifikované migranty.

V tomto kontextu EOK vítá iniciativu ohledně rámcové směrnice o právech migrujících pracovníků jako důležitý krok správným směrem. EOK důrazně povzbuzuje Radu, aby tuto směrnici schválila, a tak zachovala silnou zásadu rovného zacházení s místními pracovníky, zejména pokud jde o mzdy a pracovní podmínky platící v místě, kde je práce vykonávána.

EOK zdůrazňuje, že iniciativa "modrých karet" nesmí snížit standardy u pracovníků, kteří již v Evropě jsou, nebo zastavit investice do jejich školení. Tato iniciativa navíc nesmí být považována za náhradu politik a pobídek pro větší investování do projektů, jejichž cílem je pomoci nyní nezaměstnaným migrantům získávat vysoce kvalifikovaná místa.

EOK vyjádřila obavy ohledně návrhu směrnice o sankcích proti zaměstnavatelům zaměstnávajícím "ilegální" přistěhovalce. Pokud tato směrnice nenabídne legální cesty pro migraci a cesty z ilegality pro migranty, mohla by se změnit v další nástroj, který nejvíce tvrdě postihuje migrující pracovníky. Nicméně EOK důrazně podporuje zásadu zpětných plateb, zavedení společné a vlastní odpovědnosti, i účinné mechanismy pro stížnosti a sankce. EOK naléhá na české předsednictví, aby udělalo vše, co může, pro zachování těchto prvků, aby se zajistilo, že se směrnice nestane bezzubým nástrojem.

5. KLIMATICKÉ ZMĚNY A ENERGETIKA

Politika EU v oblasti klimatických změn

EOK opětovně zdůrazňuje svou podporu environmentálně ambiciózní a sociálně udržitelné evropské politiky v oblasti klimatu přispívající k dosažení snížení emisí až o 30% do roku 2020.

Klimatický balíček EU je významným krokem vpřed. Ovšem proto, aby se plně realizoval pozitivní přínos pro zaměstnanost a sociální oblast, bude třeba nových opatření v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti.

EOK vyzývá české předsednictví, aby zvažilo vyvážení "balíčku ke klimatickým změnám" balíčkem pro "spravedlivý přechod zaměstnanosti", do něhož by patřila:

- Bílá kniha ke klimatickým změnám, kvalifikacím a pracovním místům obsahující praktické návrhy pro prosazování koordinovaných akcí členských států na podporu školení v nových kvalifikacích v oblastech jako je energetická účinnost a obnovitelné zdroje energie;
- vytvoření Evropského "fondu pro přizpůsobení se nízkouhlíkové ekonomice" za účelem poskytnutí podpůrných opatření pro změny, které budou muset učinit pracovníci dotčení opatřeními ohledně změn klimatu. Tento fond by byl částečně financován výnosy z aukcí povolenek;
- komplexní posouzení dopadů balíčku ke klimatickým změnám na ceny energií a zaměstnanost, odvětví od odvětví, se zvláštní pozorností věnovanou nejzranitelnějším kategoriím pracovníků a domácností.

Kodaňská konference

EOK naléhavě žádá české a švédské předsednictví, aby intenzivně pracovala pro spravedlivou, ambiciózní a inkluzivní dohodu v Kodani zakládající cestu pro snižování emisí ve světě o 85 % do roku 2050 (ve srovnání s úrovní roku 1990).

Rozvinuté země se musí postavit do čela ve snižování emisí a zavázat se k pevným cílům snížení o alespoň 25 - 40% do roku 2020 ve srovnání s rokem 1990, jak to doporučuje Mezivládní panel ke změně klimatu (IPCC). Nejrychleji se rozvíjející nové ekonomiky by na sebe měly vzít kontrolu svých emisí. Industrializované země musí přislíbit poskytnutí fondů, čistých technologií a školení, aby pomohly rozvojovým zemím splnit nové závazky.

Nová globální dohoda by měla explicitně uznat opatření pro "spravedlivý přechod zaměstnanosti" - rekvalifikace, kompenzace, dávky v nezaměstnanosti, sociální ochranu a práva v práci - jako klíčové prvky pro dosažení dohodnutých cílů.

Fiskální reorientace se musí uskutečnit v rámci spravedlivého a přerozdělovacího daňového systému, aby se zajistil udržitelný rozvoj a poskytlo financování pro adaptační a zmirňovací strategie.

Prizpůsobení se změnám klimatu

Evropa potřebuje strategii pro přizpůsobení se nevyhnutelným dopadům klimatických změn. České předsednictví by mělo naléhat na Evropskou komisi, aby vyšla s výraznými návrhy zapojení těchto přizpůsobení do všech evropských politik a programů, včetně balíčku k hospodářské obnově.

Evropská energetická politika

V evropské energetické politice byl učiněn jen malý pokrok. EOK znovu opakuje, že energie nemohou být ponechány jen tržním silám. Je třeba skutečné evropské průmyslové energetické politiky, která bude povzbuzovat investice do infrastruktury inteligentních rozvodných sítí, zajištěných kvalitních pracovních míst, chránit zranitelné spotřebitele před energetickou chudobou a zajistí demokratickou účast zainteresovaných v národních regulačních orgánech a Agentuře pro spolupráci energetických regulátorů (ACER).

6. SOCIÁLNÍ DIMENZE VNITŘNÍHO TRHU

Strategie ohledně vnitřního trhu

Sdělení Evropské komise k vnitřnímu trhu v 21. století slibuje, že bude opět brána vážně jeho sociální dimenze, a oznamuje strategii pro služby obecnému zájmu. EOK se obává, že toto sdělení obsahuje ohledně veřejných služeb spíše jen slovní podporu. EOK očekává, že české předsednictví převede dobře míněná slova a prohlášení do konkrétních akcí. Například strategie, kterou navrhuje pro služby obecnému zájmu, je neuspokojivá.

Když EOK přijala vnitřní trh jako stěžejní projekt EU, Evropská komise slíbila a dodala silnou sociální dimenzi, včetně ambiciózní agendy sociální politiky, řady legislativních iniciativ ke zdraví a bezpečnosti při práci a rovnosti žen a mužů, a opatření pro prosazování sociálního dialogu. Strategie vnitřního trhu EU nebyla jen o konkurenci, ale znamenala i vyrovnaný přístup, kde sociální agenda byla považována za součást vnitřního trhu, nikoli jen za marginální, či dokonce "vedlejší" faktor.

Avšak koncem devadesátých let Evropská komise změnila kurs a její současná strategie se soustřeďuje pouze na úsilí dokončit vnitřní trh prosazováním liberalizace a privatizace. Malý nebo žádný význam se přikládá sociální dimenzi a neexistuje žádná sebekritika ohledně liberalizace a privatizace. Vnitřní trh nemůže přinášet výhody jen podnikům; musí také sloužit zájmům pracovníků. EOK očekává, že české předsednictví bude důrazně prosazovat hmatatelný pokrok v této oblasti a podnikne kroky zaměřené na zaručení větší právní jasnosti a zajištění veřejných služeb. EOK trvá na tom, aby Montiho doložka (nařízení Rady 2679/98) byla zařazena do veškeré legislativy upravující vnitřní trh. To by zajistilo, aby žádné uplatnění čtyř základních svobod vnitřního trhu neskončilo bráněním právům kolektivního vyjednávání a práva na stávku, jak jsou definována národní legislativou. Montiho doložka, která je již součástí některých odvětvových předpisů, je účinným nástrojem pro zaručení zachování rovnováhy mezi dokončením vnitřního trhu a udržením vysoké úrovně sociálního blahobytu.

EOK očekává, že nadcházející "Altmarkský balíček" ke státní pomoci a iniciativy k institucionalizovaným partnerstvím veřejného a soukromého sektoru, koncesím a veřejným zakázkám vezmou v úvahu nová ustanovení Smlouvy. Dalším důležitým tématem bude implementace směrnice o službách a respektování duchu kompromisu, například plného, jednoznačného vyloučení sociálních služeb. Členské státy musí zajistit, aby jednotná kontaktní místa poskytovala informace o sociální a pracovněprávní legislativě, o právech v zaměstnání, kolektivních smlouvách, požadavcích na bezpečnost a zdraví při práci, systémech sociálního zabezpečení, legislativě v oblasti životního prostředí a daní v členských státech, a také o tom, že důvody související s veřejným pořádkem, veřejnou politikou, veřejnou bezpečností a veřejným zdravím, či s potřebou chránit pracovníky či prostředí, se používají pro zdůvodnění nediskriminačních předpisů a pravidel řídicích politik.

Sociální služby a zdravotní péče

Komise potvrdila, že v současné době nemá v úmyslu stanovovat legislativní pravidla **sociálních služeb obecnému zájmu**. Tyto služby jsou primárně zaměřené na lidi a mají jasný sociální rozměr, (který umožňuje provádění sociálních práv, která jsou obsažena v Listině základních práv), a proto se nemohou řídit tržními zákony a konkurencí. Omezení jejich působení je navíc třeba jasně definovat na úrovni EU. EOK vyzývá české předsednictví, aby pokračovalo v práci zahájené jeho francouzským předchůdcem pro posílení právní jistoty těchto služeb.

Pokud jde o zdravotní péči, EOK bere na vědomí návrh směrnice o uplatňování práv pacientů v přeshraniční zdravotní péči vydaný dne 2. července 2008. Avšak EOK od českého předsednictví očekává iniciativy zaměřené na podstatné zlepšení této směrnice. EOK považuje za zásadní zajistit, aby návrh ve skutečnosti nevedl k:

- zpochybnění politik veřejného zdravotnictví, které jsou odpovědností každého členského státu;
- ohrožení finanční udržitelnosti;
- "dvourychlostnímu" přístupu k systémům zdravotnictví, tj. k rozdělení na ty, kdo si mohou dovolit nejlepší péči (včetně v zahraničí), a ty, kteří na to prostředky nemají;
- zhoršení pracovních podmínek personálu a předpokladů pro zvyšování jeho profesní kvalifikace;
- obětování zdraví pravidlům trhu, ale naopak vedl k posílení role zdraví jako konkrétního klíčového prvku v rámci sociální Evropy, při realizaci základních sociálních práv a v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Podnikové právo: Evropská soukromá společnost a přeshraniční přesuny

EOK povzbuzuje iniciativy, které zlepšují tržní podmínky pro podniky a vítá návrhy určené na zlepšení tržní výkonnosti malých a středních podniků, ale současně je pevně přesvědčena o tom, že zvýšení flexibility pro malé a střední podniky nesmí být na úkor práv zaměstnanců na účast v orgánech podniku. EOK proto vyzývá k významným změnám v návrhu statutu evropské soukromé společnosti (SPE). Je klíčové, aby statut SPE doprovázela pravidla o minimálních standardních pravidlech pro práva zaměstnanců na účast. Nejvhodnějším přístupem by bylo doplnit statut SPE zvláštní směrnici k právům pracovníků, po řádné konzultaci s evropskými sociálními partnery.

Stejně zásadní je zajistit, aby podniky nezneužívaly příležitostí nabízených vnitřním trhem k vyhnutí se svým právním povinnostem. EOK proto znovu vyzývá k naléhavému schválení 14. směrnice podnikového práva k přeshraničním přesunům registrovaných kanceláří s cílem zabránit vytváření fiktivních podniků ("letter-box company"). Taková iniciativa je zásadním předpokladem statutu SPE.

7. OBCHODNÍ A VNĚJŠÍ VZTAHY

Obchodní a vnější vztahy

EOK zaznamenává, že vnější vztahy jsou mezi prioritami českého předsednictví. EOK je přesvědčena, že tyto politiky musí přispívat k udržitelnému růstu, rozvoji sociálního partnerství a důstojné práce, prosazování hodnot EU jako jsou ty obsažené v Listině základních práv, a univerzálnímu respektování mezinárodních úmluv, zejména Mezinárodní organizace práce. Předsednictví musí naším společným jménem reagovat rychle a důrazně na porušování lidských a odborových práv, kdekoli se objeví.

Chápeme ambici předsednictví zrychlit přístupový proces pro země západního Balkánu. Rozšíření poskytuje jedinečnou příležitost pro šíření našich hodnot a my tento proces důrazně podporujeme. Nesmí však sloužit k podkopávání našeho sociálního modelu, a proto požadujeme plný soulad s legislativou a praxí Společenství, zejména v oblasti sociálního dialogu.

Těšíme se na prohloubení a rozšíření vztahů EU s novou administrativou USA, zejména s cílem, aby obě strany prezentovaly silné pozice ke klimatickým změnám na kodaňské konferenci později v tomto roce. Znovu opakujeme svůj požadavek, aby EOK a Americké federaci práce - Kongresu průmyslových organizací (AFL-CIO) byl udělen stejný status, kterému se těší zaměstnavatelé ve vztahu k Transatlantické hospodářské radě. Doufáme, že tato žádost bude schválena na summitu EU-USA v Praze.

Do všech bilaterálních obchodních a asociačních dohod EU je třeba zahrnout výrazné kapitoly k udržitelnému rozvoji, včetně sociálních a environmentálních standardů, s účinnými ustanoveními zaměřenými na zajištění implementace a zapojení sociálních partnerů. To se týká zejména bilaterálních obchodních dohod, které se nyní vyjednávají s Jižní Koreou, Indií, ASEAN a Ukrajinou, i dohod o hospodářském partnerství uzavřených se zeměmi Afriky, Karibiku a Pacifiku (AKP), které by měly být vyjednány s cílem povzbudit regionální integraci a udržet místní výrobu. Stejně úvahy se týkají i dohody o partnerství a spolupráci, kterou EU nyní vyjednává s Čínou, jež by rovněž měla obsahovat výraznou kapitolu o udržitelném rozvoji, včetně respektování základních standardů práce MOP. EOK společně s Kanadským kongresem práce (CLC) trvá na tom, abychom byli informováni a konzultováni o probíhajících jednáních o těsnějším hospodářském partnerství.

Země, kterým byl nedávno udělen status GSP+, by měly být pozorně monitorovány, aby se zajistilo plné uplatnění všech základních standardů práce, které jsou předpokladem pro požívání výhod tohoto statusu. Za jejich neplnění by měla být účast v systému pozastavena.

Pokud budou obnovena jednání kola z Dauhá, trváme na tom, aby závěrečné ministerské prohlášení WTO dalo této organizaci mandát k následnému pracovnímu programu k obchodu a zaměstnanosti, který se bude týkat propojení obchodu, důstojné práce, základních standardů práce a rozvoje a bude monitorován výborem nebo pracovní skupinou WTO.

Rovněž podporujeme Východní partnerství (VP) prosazované s Ukrajinou, Moldavskem, Gruzíí, Arménií a Ázerbájdžánem a Běloruskem, pokud tam dojde k pozitivnímu vývoji ohledně lidských a odborových práv. EOK vyzývá k začlenění fóra sociálních partnerů mezi institucionální prvky VP. EOK by si přála být zapojena do diskusí vedoucích k summitu VP plánovanému na jaro, protože to by zajistilo, že budou slyšeny hlasy pracovníků a do procesu bude zahrnuta sociální dimenze. EOK byla úspěšná v tom, že bude založeno Fórum pro sociální dialog jako součást vývoje Unie pro Středomoří a vyzývá k tomu, aby práce v tomto kontextu pokračovaly. To rovněž poskytuje pro VP dobrý příklad k následování.

Nástroje ochrany obchodu

EOK se pevně staví proti veškerým pokusům podkopat současný systém obchodní ochrany EU, který se dosud prokazuje jako efektivní a je v souladu s pravidly WTO. EOK požaduje, aby odbory získaly právo předkládat stížností v rámci nástrojů obchodní ochrany v EU, tak jak je to možné v USA.